

Формирование инвестиционного портфеля проектов на основе показателя полезности и рисков проекта / Н.В. Гайдукова // Вісник НТУ «ХПІ». Серія : Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. – Х. : НТУ «ХПІ», 2014. – № 3 (1046). – С. 121-126. – Бібліогр. : 3 назв.

На основі результатів аналізу сучасної методології управління проектами розглянуті аспекти формування портфеля проектів, засновані на теорії корисності з урахуванням впливу ризику.

Ключові слова: проект, портфель проектів, метод, корисність, ризик.

On the basis of analysis of the current project management methodology considered aspects of forming a portfolio of projects based on utility theory for the effects of risk.

Keywords: project, project for portfolio, the method, utility, risk.

УДК 620.951

В.М. СТЕПОВАНИЙ, аспірант Львівського національного аграрного університету

МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ВИГОТОВЛЕННЯ БІОДИЗЕЛЯ ІЗ РІПАКУ В ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТАХ АГРОХОЛДІНГІВ

В статті запропоновано концептуальну модель системи комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель для інноваційних проектів новостворюваних агрохолдингів чи модернізації діючих аграрних підприємств. Модель дозволяє перейти до розробки методів управління властивостями інноваційних проектів із виробництва синтетичного біопалива для власних потреб аграрних підприємств та агрохолдингів.

Ключові слова: модель, система, інноваційний проект, ріпак, вирощування, переробка, біодизель.

Вступ. Щорічне збільшення темпів використання нафтопродуктів, стрімке зменшення їх природних запасів породжують глобальну паливну проблему. Монополізація виробництва та реалізації нафтопродуктів породила негативні наслідки для виробників, оскільки це, у першу чергу, пов'язано з формуванням монополю високих цін на дизпаливо. Постійне зростання ціни на дизельне пальне неухильно призводить до підвищення собівартості виробленої продукції, тому й до зниження ефективності господарювання.

Аналіз основних досягнень і літератури. Проблемами виробництва та використання біопалива займалися багато науковців, серед яких: І.Г. Кириленко, В.В. Дем'янчук [1], А.І. Алтухов [2], Л.В. Гойсюк [3], Н.В. Мельник [4], Р.А. Чехов [5] та ін. Незважаючи на те, що зазначена проблема посідає чільне місце в роботах багатьох вчених, залишається чимало питань науково-практичного характеру, що потребують дослідження.

Проблематиці управління інноваційними проектами присвячені дослідження багатьох вчених, як закордонних: Х. Танаки [6], В. Буркова [7], так і українських: С.Д. Бушуєва [8], І. В. Кононенко [9], Є.А. Дружиніна [10], Ю. П. Рака [11], О.В. Сидорчука, [12], І.М. Флиса [13] та ін. Ними розроблено теоретичні основи управління проектами та методологічний інструментарій, який має практичне застосування у різних галузях народного господарства, в т.ч. і в аграрному виробництві.

Однак наукова методологія управління інноваційними проектами із комплексного вирощування і переробки ріпаку (КВПР) на біодизель в умовах сучасних аграрних підприємств та агрохолдингів (АПА), на наше переконання, ще недостатньо теоретично опрацьована та потребує розвитку.

Мета дослідження, постановка задачі. В Україні є великі потенційні можливості матеріально-технічної та сировинної бази для виробництва біопалива із ріпаку [14]. Тому впровадження інноваційних проектів виробництва біодизеля з ріпакової олії для потреб АПА не тільки забезпечить сільськогосподарське виробництво власним біопаливом, але й істотно підвищить попит на ріпак та вирішить проблему його масового експорту.

Мета даного дослідження – розробити концептуальну модель системи комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель для інноваційних проектів із виробництва синтетичного біопалива в умовах сучасних аграрних підприємств та агрохолдингів.

Матеріали досліджень. Нами проаналізовано сировинну та матеріально-технічну базу Львівської області, як головних чинників проектного середовища для реалізації інноваційних проектів із комплексного вирощування і переробки ріпаку на біопаливо [15]. Постає завдання у створенні концептуальної моделі, яка дозволить перейти до розробки методів управління властивостями інноваційних проектів із виробництва синтетичного біопалива.

Поставлене завдання вирішуємо за методикою системного інжинірингу. Системний інжиніринг - науково-технологічний метод, що дозволяє раціонально розробити та гнучко конфігурувати різні елементи, щоб досягати поставлених цілей, спочатку визначеним планом створення якоїсь системи (продукту проекту) [16].

Результати досліджень. Модель системи КВПР на біодизель в інноваційних проектах об'єднує шість процесів (рис.).

1. Ідентифікація проблеми:

- ▶ перманентне зростання цін на нафтопродукти;
- ▶ енергетична незахищеність – власний видобуток нафтопродуктів не в стані забезпечити потреби держави;
- ▶ імпорт нафтопродуктів, переважно, з однієї країни – Росії;

- ▶ значний експорт ріпакового насіння та олії в Європу;
- ▶ відсутність крупних заводів з переробки ріпаку на біопаливо.

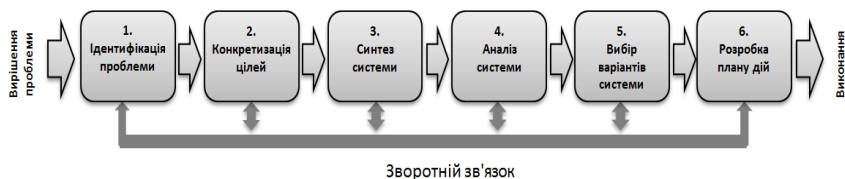

Рис. – Модель системи KBIP на біодизель.

2. Конкретизація цілей:

▶ виробничі:

- створення цілісного комплексу з вирощування ріпаку, його зберігання та переробки на біодизель;
- досягнення максимальних потужностей підприємства з виробництва біодизеля;
- досягнення якості кращих зарубіжних зразків біодизеля;
- введення в оборот не використовуваних сільськогосподарських земель;

▶ фінансові:

- активізація фінансових операцій аграрних підприємств та агрохолдингів;
- використання і погашення кредитної лінії, самоокупність комплексу;
- значне збільшення прибутків АПА від розширення виробничих можливостей;

▶ ринкові:

- забезпечення випуску біодизеля, з максимальною відповідністю його властивостей існуючим та перспективним потребам ринку;
- підвищення внутрішнього попиту на ріпак і зменшення експорту цієї сировини;
- поступовий перехід вітчизняних споживачів на біодизельне паливо;
- реалізація біопалива на експорт і розвиток зовнішніх торговельно-економічних відносин АПА;

▶ переваги, які пов'язані з персоналом:

- створення нових робочих місць в агропромисловому виробництві;
- розвиток функціональних структур АПА;
- оптимізація управлінського апарату;

▶ переваги, які пов'язані з дослідженням та розробками:

- розробка і впровадження сучасних механізованих технологій вирощування ріпаку, його зберігання, переробки в олію та виробництва біодизеля;
- пошуковий характер технологічних процесів виготовлення олії та виробництва біодизеля, що передбачає розвиток наукових досліджень в цьому напрямі.

3. Синтез системи.

За нашими даними для діяльності СГП у Львівській області використовується 82,6% ріллі, забезпеченість тракторами - 94,8% (у деяких районах області цей показник сягає 100%), а комбайнами 97,6%. Посівна площа сільськогосподарських культур у 2012 році в Львівській області була рівною 70,7% від всієї площі ріллі [15].

В структурі посівних площ Львівської області найбільшу питому вагу займають зернові культури - 49,03%, а саме: озима пшениця - 24,04%, кукурудза на зерно - 74,0% та технічні культури - 12,6%, зокрема, ріпак озимий - 6,53%, картопля - 17,8%. Протягом 2005...2012 рр. є чітка тенденція до збільшення посівних площ озимого і ярого ріпаку та росту урожайності цієї культури[15].

4. Аналіз системи.

Проведена нами оцінка матеріально-технічної бази та сировинних ресурсів в проектному середовищі Львівської області дає підстави вважати, що тут є всі необхідні умови для впровадження інноваційних проектів з комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель в сучасних аграрних підприємствах та агрохолдингах.

5. Вибір варіантів системи.

Розглянемо три основні варіанти системи:

- 1) продовжувати експорт ріпаку з обміном на вироблене за кордоном біопаливо.

Переваги – не потрібні затрати на будівництво переробних заводів.

Недолік – висока ціна біопалива через значні затрати на транспортування та митні процедури.

- 2) будівництво біодизельних заводів та закупівля сировини у сільськогосподарських підприємствах.

Переваги – забезпечення новими робочими місцями;

– введення в оборот незадіяних сільськогосподарських земель.

Недоліки – збільшення собівартості біопалива.

- 3) комплексне вирощування і переробка ріпаку на біопаливо в умовах сучасних аграрних підприємств та агрохолдингів.

Переваги – зменшення собівартості за рахунок власної сировини та менших транспортних затрат;

– збільшення посівних площ ріпаку та обробіток не використовуваних земель.

Недоліки – потреба у великих капіталовкладеннях на переробку ріпаку.

Для вибору кращої системи необхідно виконати порівняльний аналіз запропонованих варіантів шляхом імітаційного моделювання.

6. Розробка плану дій:

- створення належних умов для впровадження інноваційних проектів із комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель в сучасних

аграрних підприємствах та агрохолдингах, що стимулюється державними програмами і планами розвитку;

- розробка наукового інструментарію для управління властивостями продукту таких інноваційних проектів;
- науково-технічний супровід інноваційних проектів із комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель в сучасних аграрних підприємствах та агрохолдингах.

Висновки. Запропонована концептуальна модель системи комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель для новостворюваних агрохолдингів чи модернізації діючих аграрних підприємств дозволяє перейти до розробки методів управління такими інноваційними проектами із виробництва синтетичного біопалива.

Перспективами подальших досліджень вважаємо обґрунтування методів управління властивостями інноваційних проектів із комплексного вирощування і переробки ріпаку на біодизель.

Список літератури: 1. Східна інвестиційна група [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.shid-invest.com>. 2. *Алтухов А.И.* Мировой продовольственный кризис: причины возникновения и проблемы преодоления / *А.И. Алтухов* // Економіка АПК. – 2010. – № 6. – С. 145. 3. *Гойсюк Л.В.* Економічна ефективність виробництва сировини для переробки на біопаливо / *Л.В. Гойсюк* // Економіка АПК. – 2010. – № 6. – С. 46. 4. *Мельник Н.В.* Про використання первинних джерел енергії / *Н.В. Мельник* // Економіка АПК. – 2010. – № 1. – С. 152. 5. *Чехов Р.А.* Розвиток ринку рібноаснісних олійних культур / *Р.А.Чехов* // Економіка АПК. – 2010. – № 10. – С. 37. 6. *Танакі Х.* Руководство к Своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК®), третье издание — Project Management Institute Inc., 2004 — 388 с. 7. *Бурков В.Н., Новиков Д.А.* Как управлять проектами. – М.: Синтег, 1997. 8. *Бушуев С.Д.* Креативные технологии управления проектами и программами / *С.Д. Бушуев*. – монографія. – К.: «Саммит-Книга», 2010. – 768с. 9. *Кононенко И.В.* Методология интегрированного стратегического управления и управления проектами. Первая международная дискуссионная конференция «Стратегия управления предприятием в высококонкурентных условиях растущей экономики». Сборник тезисов. Киев. Супремум. 2006. - С.21-22. 10. *Дружинін Є.А.* Методологічні основи ризик орієнтованого підходу до управління ресурсами проектів і програм розвитку техніки: автореф. Дис... д-ра техн. наук: 05.13.22; Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського "Харк. авіац. ін-т". — Х., 2006. — 34 с. 11. *Рак Ю. П.* Інформаційні технології як засіб реалізації інноваційних процесів при підготовці сучасного фахівця з аварійно-рятувальних робіт / *Ю. П. Рак* // Освіта регіону. – № 3. – 2010. – С. 215-220. 12. *Сидорчук О.* Особливості управління державними проектами розвитку сільськогосподарського виробництва / *О. Сидорчук, А. Матвієнко* // Вісник ЛьвівДАУ: Економіка АПК. — Львів: ЛьвівДАУ, 2004. — № 11 (2). – С. 415–419. 13. *Флис І.М.* Розвиток проектів комплексної переробки сільськогосподарської сировини в господарствах / *І.М. Флис* // Наукові записки МГУ : збірник / під ред. д.т.н., проф. Рибакі А.І. – О. : Міжнародн. гуманіт. ун-т, 2008. – Вип. 10 : Серія «Управління проектами». – С. 92-95. 14. *Степований В.М.* Чинники ефективного використання ресурсів інноваційних проектів комплексного вирощування та переробки ріпаку на біодизель / Теоретичні основи і практичні аспекти використання ресурсоощадних технологій для підвищення ефективності агропромислового виробництва і розвитку сільських територій Матер. Між нар. наук.-практ. форуму (17-20 вересня 2013 р.). – Дубляни : ЛНАУ, 2013. – С. 174-180. 15. *Степований В.М.* Матеріально-технічна і сировинна база для іноваційних проектів з комплексного вирощування і переробки ріпаку на біопаливо в аграрних підприємствах / Управління проектами: стан та перспективи : Матеріали IX Міжнар.

наук.-практ. конф. (17-20 вересня 2013 р.). – Миколаїв : НУК, 2013. – С. 324-326. **16.** Азаров М. Я., Єрошенко Ф. О., Бушуєв С. Д. Інноваційні механізми управління програмами розвитку. – «Самміт-Книга», 2012 – 528 с.

Надійшла до редколегії 23.11.2013

УДК 620.951

Модель системи виготовлення біодизеля із ріпаку в інноваційних проектах агрохолдингів / В. М. Степований // Вісник НТУ «ХП». Серія : Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. – Х. : НТУ «ХП», 2014. – № 3 (1046). – С. 126-131. – Бібліогр. : 16 назв.

В статті пропонується концептуальна модель системи комплексного вирощування і переробки рапсу на біодизель для інноваційних проектів вновь створюваних агрохолдингів або модернізації діючих аграрних підприємств. Модель дозволяє перейти до розробки методів управління властивостями інноваційних проектів по виробництву синтетичного біотоплива для власних потреб аграрних підприємств і агрохолдингів.

Ключевые слова: модель, система, інноваційний проект, рапс, вирощування, переробка, біодизель.

The paper proposed a conceptual model of integrated cultivation and reprocessing of rapeseed for biodiesel for innovative projects newly established agricultural holdings or modernization of existing farms. The model allows access to development management features innovative projects for the production of synthetic biofuels for their own use farms and agricultural holdings.

Keywords: model, system, innovative pro, rapeseed cultivation, processing and biodiesel.

УДК 630.*66

О.В.ОЛІФЕР, здобувач Львівського НАУ

ПЛАНУВАННЯ ВАРТОСТІ В ПРОЕКТАХ З ОПТИМІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ СТРУКТУР ЛІСОВИХ ГОСПОДАРСТВ

В даному дослідженні проаналізовано особливості планування вартості в проектах з оптимізації виробничих структур лісових господарств (ПОВСЛГ). На підставі отриманих результатів у статті зроблено висновок про те, що врахування окреслених особливостей планування вартості під час реалізації ПОВСЛГ забезпечить успішність кожного такого проекту.

Ключові слова: управління проектами, вартість, планування ресурсів, лісове господарство, виробнича структура.

Вступ. Планування вартості в проектах з оптимізації виробничих структур лісових господарств (ПОВСЛГ) є передумовою ефективного та своєчасного використання коштів кожного проекту, та його успішного завершення. Таке планування здійснюють на основі ретельного вивчення, аналізу та дослідження процесів управління вартістю, поведінки основних

© О. В. Оліфер, 2014